

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	6 december 2022	n.v.t.

Onderwerp

Brief aan PS over acties ZH bij spoorvervoer van gevaarlijke stoffen

Advies

1. Vast te stellen de brief aan PS over de acties van ZH om de risico's van het transport van gevaarlijke stoffen te beheersen
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting bij de brief aan PS over de acties van ZH om de risico's van het transport van gevaarlijke stoffen te beheersen

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de GS-brief aan PS op p.7, in de laatste zin van de één na laatste alinea, bij de zinsnede over de aanleg van de Deltacorridor, 'buisleidingen' toe te voegen..

Bijlagen

- GS brief aan PS - Brief aan PS over acties ZH bij vervoer van gevaarlijke stoffen - DOS-2020-0006239
- IPO VNG position paper basisnet 9 juni 2022
- Brief Zorgen externe veiligheid omwonenden basisnet spoor Brabant

1 Toelichting voor het College

In de PS-vergadering van 6 april 2022 zijn mondelinge vragen gesteld over de veiligheid rond het spoor. Met deze brief wordt PS geïnformeerd over de voortgang van onze acties om het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen in onze provincie veiliger te maken.

Provincie Zuid-Holland heeft het zoveel mogelijk voorkomen van ongevallen met veel slachtoffers (groepsrisico) benoemd als provinciaal belang. Dan gaat het ook om ongevallen bij het spoortransport van gevaarlijke stoffen. De kans op een spoorongeval is klein, maar omdat het transport dwars door stedelijk gebied gaat, kunnen er bij een ongeval op het spoor veel slachtoffers vallen.

Het Rijk is bevoegd gezag bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. Samen met bedrijfsleven, vervoerders, gemeenten en provincies is het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen ontwikkeld. Het Basisnet is op 1 april 2015 in werking getreden. Met dit Basisnet wordt beoogd om een evenwicht te houden tussen de belangen van het vervoer, de mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling en de veiligheid van omwonenden. Gemeenten moeten in hun ruimtelijke besluitvorming rekening houden met de afgesproken maximale risico's van het transport en het Rijk moet ervoor zorgen dat het transport die maximale risico's (de risicoplafonds) niet overschrijdt. Daarbij is aangenomen dat ProRail kan bepalen via welke spoorroutes het gevaarlijke stoffen transport rijdt.

Vanaf het begin zijn er bij het Basisnet Spoor overschrijdingen van de risicoplafonds op de Brabantroute (traject Zwijndrecht-Venlo). Dat leidt op de hele Brabantse stedenrij tot een te hoog groepsrisico in de steden. Vanuit Vlissingen en Rotterdam naar Duitsland is er veel lpg-transport, maar het Rijk geeft aan dat het geen middelen heeft om dat vervoer verplicht gebruik te laten maken van de Betuweroute (routeren). In opdracht van GS ZH vindt momenteel een juridisch onderzoek plaats naar de mogelijkheden die het Rijk heeft om het vervoer van gevaarlijke stoffen via de meest gewenste routes te laten rijden.

Vanwege de voortdurende overschrijdingen ontwikkelt het Rijk een nieuw, 'Robuust' Basisnet. Daarbij vervallen de risicoplafonds die het groepsrisico moeten beheersen: het vervoer van gevaarlijke stoffen kan daardoor verder toenemen en bij bestaande bebouwing nog hogere groepsrisico's veroorzaken. Gemeenten moeten in hun ruimtelijke ontwikkeling nog steeds rekening houden met de groei van het gevaarlijke stoffen transport, maar ze krijgen niet langer informatie over de hoeveelheid risico die dat transport volgens de prognoses zal veroorzaken. De Kamer wordt beperkt geïnformeerd over de wijzingen van het Basisnet en helemaal niet over de gevolgen voor het groepsrisico.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt beïnvloed door de energietransitie en heeft gevolgen voor de woningbouwopgave.

Door de energietransitie zal er meer brandbaar en giftig gas vervoerd worden. De

effectafstanden van ongevallen met gassen zijn veel groter dan die van brandbare vloeistoffen (benzine, diesel e.d.). Daardoor zal de kans op ongevallen met veel slachtoffers toenemen.

Bij nieuwe woningbouwlocaties moet het groepsrisico verantwoord worden, ook onder de Omgevingswet. Het gebrek aan informatie over toekomstig vervoer maakt de verantwoording van het groepsrisico door gemeenten niet goed mogelijk. Bovendien kan het transport doorgroeien, ook bij bestaande bebouwing. Het is onduidelijk of het Rijk nog in zal grijpen als, door de groei van het transport, de kans op een ramp te groot wordt.

Dit probleem speelt in heel Nederland en is daarom ook geagendeerd in de IPO Bestuurlijke adviescommissie Milieu, Toezicht en Handhaving en in de commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu van het VNG. IPO en VNG hebben bij de vorige vergadering van de Kamercommissie in juni 2022 gezamenlijk een Position Paper Basisnet opgesteld en dat aan de Kamer toegestuurd.

Financieel en fiscaal kader

Er vloeien geen financiële verplichtingen voort uit de verzending van deze brief.

Totaalbedrag exclusief BTW : € 0,00

Programma : Ambitie 7 – Gezond en Veilig Zuid-Holland

Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

In de brief aan PS worden de lopende acties van Zuid-Holland geschetst om het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen veiliger te maken. Er vloeien geen juridische verplichtingen voort uit de verzending van deze brief.

2 Voorafgaande besluitvorming

Provincie Zuid-Holland heeft het zoveel mogelijk voorkomen van ongevallen met veel slachtoffers (groepsrisico) benoemd als provinciaal belang. Dan gaat het ook om ongevallen bij het spoortransport van gevaarlijke stoffen.

Op 15 december 2022 vergadert de Kamercommissie Spoor, Spoorveiligheid en ERTMS (ERTMS is het nieuwe spoorbeveiligingssysteem). Daarbij komt het Basisnet aan de orde. In het Bestuurlijk Brabantroute overleg van 21 september 2022, waaraan de portefeuillehouder Mobiliteit deelnam, is besloten om een brief aan de Staatssecretaris en de leden van deze Commissie te sturen waarin de zorgen van gemeenten en provincies over het Robuust Basisnet worden geuit en de gevolgen voor het groepsrisico worden aangegeven. Doel is om ook het Rijk verantwoordelijkheid te laten houden voor beheersing van de kans op een ramp. Die brief wordt als bijlage ook aan PS gestuurd.

IPO en VNG hebben gezamenlijk een Position Paper Basisnet opgesteld waarin onze problemen met het Robuuste Basisnet aan de orde komen. Dit Paper is bij de vorige vergadering van de Commissie Spoor, Spoorveiligheid en ERTMS in juni 2022 aan de Kamer gestuurd.

3 Proces

De aan de Brabantroute gelegen gemeenten en provincies trekken samen op om de veiligheid op dit tracé te verbeteren. Aan het bestuurlijk Brabantroute overleg neemt de portefeuillehouder Mobiliteit namens Zuid-Holland deel, net als zijn ambtsvoorgangers. Ook is gemeente Dordrecht bestuurlijk vertegenwoordigd. De brief aan de Staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat en de Commissieleden Spoor is op 29 november 2022 door de provincie Noord-Brabant, als voorzitter van het Brabantroute overleg, mede namens Zuid-Holland verstuurd.

Vanwege de gevolgen van het Robuuste Basisnet voor de woningbouwopgave zijn de brief aan PS en de brieven van het Brabantroute overleg aan de Tweede Kamer ook afgestemd met Team Wonen van RWB.

4 Participatie en rolname

GS informeren PS in deze brief over de manieren waarop we proberen het Rijksbeleid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor te beïnvloeden. De provincie heeft zelf geen bevoegdheden om het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen te reguleren. Het Rijk is voor het spoorvervoer het bevoegd gezag, waarbij een groot deel van de uitvoerende taken bij ProRail is belegd.

Ondanks dat we dus als provincie niet rechtstreeks het beleid kunnen bepalen, wenden we wel onze invloed aan om het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen op een zo veilig mogelijk manier plaats te laten vinden. In de brief aan PS is aangegeven op welke manieren we dat doen:

1. We dringen aan op handhaving van de Wet Basisnet in het regulier Basisnet overleg
2. We ondernemen actie om de rol van het Rijk bij de beheersing van de transportrisico's in stand te houden
3. We voeren een juridisch onderzoek uit naar de wettelijke mogelijkheden voor routing
4. We ondernemen en ondersteunen initiatieven om het transport van gevaarlijke stoffen via veiligere routes en modaliteiten te laten lopen.

5 Communicatiestrategie

Na de vaststelling van de brief zal deze aan PS worden verzonden.

De brief namens het bestuurlijk overleg Brabantroute in de bijlage is gezamenlijk met de provincie Noord-Brabant opgesteld. Ook public affairs van Zuid-Holland is hierbij betrokken geweest. De Brabantroute brief is op 29 november 2022 door de Provincie Noord-Brabant aan de Staatssecretaris van I&W en de leden van de Kamercommissie Spoor, Spoorveiligheid en ERTMS verstuurd.